

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА

УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО
БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Приета на Департаментен съвет на 18 юни 2026/Протокол 4

Утвърдена от Факултетен съвет на 8 юли 2026/Протокол 5

„Български език“, чуждестранни студенти, обучение на български език

УЧЕБЕН ПЛАН

Дисциплина	Изпит в семестър	Аудиторна заетост				Кредити извънауд. заетост	Общо кредити	Часове по години и семестър			
		Всичко	Лекции	Упражнения	Кредити			I година		II година	
Български език	IV	120	-	120	8	-	8	I	II	III	IV
								30	30	30	30

Наименование на дисциплината:

„Български език“, чуждестранни студенти, обучение на български език

Вид на дисциплината съгласно ЕДИ:

Задължителна

Ниво на обучение:

Магистър /М/

Форми на обучение:

Упражнения, индивидуална и екипна работа със студенти, самоподготовка

Курс на обучение:

I и II курс

Продължителност на обучение:

Четири семестра

Хорариум:

120 часа упражнения

Помощни средства за преподаване:

Мултимедийни презентации, дискусии, ролеви модели на ситуации, интерактивни методи на работа.

Форми на оценяване:

Писмен и устен изпит (в края на втората академична година). Допускане до устен изпит – след успешно положен писмен изпит.

Текущ контрол и семестриални тестове през първи, втори, трети и четвърти семестър.

Формиране на оценката:

В края на втори и четвърти семестър се поставя годишна оценка. Годишната оценка е средноаритметичен резултат от първи и втори и съответно трети и четвърти семестър.

В края на втората академична година се поставя финална оценка. Тя включва резултата от изпита и годишните оценки.

Семестриална оценка

a – за първи семестър

b – за втори семестър

c – за трети семестър

d – за четвърти семестър

a = 0,5. a1 + 0,5. a2 (a1) текущ контрол, (a2) семестриален тест

b = 0,5. b1 + 0,5. b2 (b1) текущ контрол, (b2) семестриален тест

c = 0,5. c1 + 0,5. c2 (c1) текущ контрол, (c2) семестриален тест

d = 0,5. d1 + 0,5. d2 (d1) текущ контрол, (d2) семестриален тест

Годишна оценка

A – за първата академична година

B – за втората академична година

A = 0,5. a + 0,5. b

B = 0,5. c + 0,5. d

Оценка от изпита (E)

E = 0,5. e1 + 0,5. e2 (e1) писмен изпит, (e2) устен изпит

Финална оценка

F = 0,7. E + 0,15. A + 0,15. B

Студентът се допуска до устен изпит при положителна оценка на писмения изпит.

Ако оценката по един от компонентите на изпита е Слаб (2), то общата оценка от изпита е Слаб (2).

Финалната оценка се нанася в Протокола, Катедрената и Главната книга.

Аспекти при формиране на оценката:

Писмен и устен изпит, текущ контрол

Семестриален изпит:

Да / Писмен и устен изпит (след IV семестър)

Държавен изпит:

Не

Водещ преподавател:

Дисциплината се води от хабилитирани преподаватели, преподаватели с ОНС „Доктор“ и магистри с педагогическа правоспособност.

Катедра:

Секция по български език

АНОТАЦИЯ

Учебната програма по български език включва преподаване на нови знания и упражнения по български език за общи и медицински цели. В обучението се прилага мултидисциплинарен подход, при който предклинични и клинични медицински текстове се интерпретират и възпроизвеждат както от гледна точка на медицинската специалност, така и от гледна точка на лексикални, граматични, текстови критерии. Акцентът се поставя върху логико-семантичната организация на информацията, граматичните категории и комуникативната перспектива.

При обучението на студентите се прилагат методи на затвърждаване и надграждане на езиковата комуникативна компетентност. Формите на оценяване са текущ контрол и изпит.

ЦЕЛИ И ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

Дисциплината предлага усвояване на езикови знания и умения за комуникация в областта на българския език за общи и медицински цели.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- да разбират устни и писмени текстове на български език за общи и медицински цели;
- да анализират текстове на български език;
- да конструират текстове на български език въз основа на логико-семантична схема и езикови критерии;

- да представят информацията от текстова ситуация;
- да намират връзка между конкретен текст и по-широк професионален контекст;
- да вземат словесно решение след интерпретиране на информацията от текстова ситуация.

➤ У П Р А Ж Н Е Н И Я – Т Е З И С И

I семестър

УПРАЖНЕНИЕ № 1 - 2 часа. Тест за установяване нивото на владеење на български език.

УПРАЖНЕНИЕ № 2 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Звуков състав на СБКЕ. Фонетични закони.

УПРАЖНЕНИЕ № 3 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Специфика на българската азбука. Съществително име

УПРАЖНЕНИЕ № 4 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Съществително име. Глагол. Терминологична синонимия

УПРАЖНЕНИЕ № 5 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Съществително име. Глагол

УПРАЖНЕНИЕ № 6 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Прилагателно име.

УПРАЖНЕНИЕ № 7 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Прилагателно име.

УПРАЖНЕНИЕ № 8 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Числително име.

УПРАЖНЕНИЕ № 9 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Местоимения.

УПРАЖНЕНИЕ № 10 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Причастия. Обособяване. Синтактични синоними. Редактиране.

УПРАЖНЕНИЕ № 11 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Причастия. Отглаголни съществителни.

УПРАЖНЕНИЕ № 12 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Отглаголни съществителни.

УПРАЖНЕНИЕ № 13 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Фразеологизми.

УПРАЖНЕНИЕ № 14 - 2 часа. Части на речта – граматични значения и употреба в медицинския език. Преговор и обобщение.

УПРАЖНЕНИЕ № 15 - 2 часа. Семестриален тест.

II семестър

УПРАЖНЕНИЕ № 1 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Съгласуване. Предлози

УПРАЖНЕНИЕ № 2 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Словообразователни модели

УПРАЖНЕНИЕ № 3 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Съгласуване. Членуване

УПРАЖНЕНИЕ № 4 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Части на изречението. Наречие

УПРАЖНЕНИЕ № 5 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Синонимия. Слушане с разбиране на текст

УПРАЖНЕНИЕ № 6 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Слушане с разбиране на текст. Съгласувани и несъгласувани определения

УПРАЖНЕНИЕ № 7 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Видове свързвания в изречението и в текста

УПРАЖНЕНИЕ № 8 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Видове свързвания в изречението и в текста

УПРАЖНЕНИЕ № 9 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Анализ и синтез на медицински текст

УПРАЖНЕНИЕ № 10 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. План на текст

УПРАЖНЕНИЕ № 11 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Създаване на текст по тема, опорни думи и структурна схема

УПРАЖНЕНИЕ № 12 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Видове думи според лексикалното им значение

УПРАЖНЕНИЕ № 13 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Терминологични словосъчетания. Пароними

УПРАЖНЕНИЕ № 14 - 2 часа. Въпроси на морфологията, лексикологията и текстологията в медицинския текст. Преговор и обобщение.

УПРАЖНЕНИЕ № 15 - 2 часа. Семестриален тест.

III семестър

УПРАЖНЕНИЕ № 1 - 2 часа. Входящ тест.

УПРАЖНЕНИЕ № 2 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Причастия. Време на глагола

УПРАЖНЕНИЕ № 3 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Причастия. Време на глагола

УПРАЖНЕНИЕ № 4 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Вид на глагола

УПРАЖНЕНИЕ № 5 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Словообразователни модели, свързани с вида на глагола

УПРАЖНЕНИЕ № 6 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Видови глаголни двойки

УПРАЖНЕНИЕ № 7 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Предлози и съюзи

УПРАЖНЕНИЕ № 8 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Членуване на имената в медицинския език

УПРАЖНЕНИЕ № 9 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Сложни думи в медицинския език

УПРАЖНЕНИЕ № 10 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Цветовете и фразеологизмите

УПРАЖНЕНИЕ № 11 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Пароними и омоними

УПРАЖНЕНИЕ № 12 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Снемане на анамнеза

УПРАЖНЕНИЕ № 13 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Създаване на текст по тема, опорни думи и структурна схема

УПРАЖНЕНИЕ № 14 - 2 часа. Въпроси на морфологията, лексикологията и текстологията в медицинския текст – обобщение.

УПРАЖНЕНИЕ № 15 - 2 часа. Семестриален тест.

IV семестър

УПРАЖНЕНИЕ № 1 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Залог на глагола

УПРАЖНЕНИЕ № 2 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Залог на глагола.

Синтактични синоними

УПРАЖНЕНИЕ № 3 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Форми за повелително наклонение

УПРАЖНЕНИЕ № 4 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Словообразователни модели. Производни думи

УПРАЖНЕНИЕ № 5 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Словообразователни модели. Производни думи

УПРАЖНЕНИЕ № 6 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Неизменяеми части на речта

УПРАЖНЕНИЕ № 7 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Лексикална съчетаемост на думите в медицинския език

УПРАЖНЕНИЕ № 8 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Съчинителна и подчинителна връзка в словосъчетанието и в изречението

УПРАЖНЕНИЕ № 9 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Изречение – видове.

УПРАЖНЕНИЕ № 10 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Изречение – видове.

УПРАЖНЕНИЕ № 11 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Четене с разбиране на медицински текст. Причинно-следствени връзки за противопоставяне.

УПРАЖНЕНИЕ № 12 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Четене с разбиране на медицински текст. Метафори и сравнения – значение и употреба.

УПРАЖНЕНИЕ № 13 - 2 часа. Специализиран текст по стоматология. Употреба на предлози и съюзи. Синтактична синонимия.

УПРАЖНЕНИЕ № 14 - 2 часа. Въпроси на морфологията, лексикологията и текстологията в медицинския текст.

УПРАЖНЕНИЕ № 15 - 2 часа. Семестриален тест.

➤ ЛИТЕРАТУРА

Кръстева, М. и колектив. Помагало по български език за чуждестранни студенти по стоматология – I и II курс. МУ – Пловдив, ДЕСО, Рекламно-издателска къща „Голд прес“ ООД, Пловдив, 2005

Кръстева, М. и колектив. Учебна тетрадка

Милиева, Д. и колектив. Граматични въпроси на медицинския текст - мултидисциплинарен подход. Учебник по български език за чуждестранни студенти и специализанти – медици, стоматолози, фармацевти. Изд. Фондация „Физика, инженерство, медицина – XXI“. София, 2004

Милиева, Д. и колектив. Текстоллингвистика. Учебно помагало за студенти по медицина. Медицински университет – Пловдив, 2007

Милиева, Д. и колектив. Текстови структури и езикови употреби в медицината. Учебно ръководство за студенти по медицина, дентална медицина, фармация, управление на здравните грижи, здравни грижи. Медицински университет – Пловдив, 2008

Краевска, А. и колектив. Български език. Учебник за медици чужденци. Изд. „Летера“, Пловдив, 2005

Кънчева Учебник по български език за чуждестранни студенти по медицина, стоматология и фармация. Медицинско изд. „АРСО“ ЕТ „АРСО – Асен Петров“, София, 2006

Джон Трим и колектив. Обща европейска езикова рамка, Релакса, София, 2006

*Други актуални учебници и помагала по избор на преподавателите.

➤ КОНСПЕКТ ЗА ИЗПИТ

I. Граматика:

1. Фонемна и графична система на българския език. Звукови промени и редувания в съвременния български език.
2. Съществително име – видове, граматични категории.
3. Прилагателно име – видове, граматични категории.
4. Числително име – видове, граматични категории.
5. Глагол – лексико-граматични разрези. Време на глагола
6. Вид на глагола. Видови двойки.
7. Залог на глагола.

8. Наклонение на глагола.
 9. Отглаголни съществителни.
 10. Причастия – видове, граматични категории.
 11. Местоимения – видове, граматични категории.
 12. Наречие.
 13. Предлози и съюзи.
 14. Сложните думи в медицинския език. Употреба на сложни думи с общ и те5
 15. Видове думи според лексикалното значение. Синоними, антоними, пароними и омоними.
 16. Лексикална категория: терминологична и професионална лексика.
 17. Словосъчетание – видове. Свързване в словосъчетанието.
 18. Просто изречение. Конструирание и трансформиране на изречения.
 19. Синтактични синоними.
 20. Главни и второстепенни части на простото изречение.
 21. Сложно изречение. Видове сложни изречения.
 22. Обособени части. Трансформиране на сложно в просто изречение.
- *Всяка граматична тема е насочена към медицинския език.

II. Теми – предклинични и клинични текстове:

1. Отпечатъчни стоматологични материали.
2. Обща структура на зъбите.
3. Временно и постоянно съзъбие. Зъбни формули.
4. Болката. Обезболяване.
5. Основни функции на устната кухина и дъвкателния апарат – храносмилане в устата.
6. Функционална анатомия на дъвкателния апарат.

7. Захапки. Видове захапки.
8. Динамика и развитие на двете съзъбия.
9. Аномалии на зъбите.
10. Зъбен кариес. Патологични промени при зъбния кариес.
11. Методи за изследване на възпалената зъбна пулпа. Гангрена на зъбната пулпа.
12. Избелване на зъбите.
13. Усложнения при местно обезболяване.
14. Екстракция на зъби. Усложнения – етиология, клиника и лечение.
15. Периодонтити. Етиология и патогенеза. Класификации.